

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності **071 «Облік і оподаткування»**
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою **«Облік і аудит»**
(назва освітньої програми)

На тему: **«Облік і контроль розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»**

Виконавець:

студент ФМОІТ факультету
Давидов Дмитро Андрійович
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Добрунік Тетяна Пилипівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Податкова система належно вважається однією з основних складових наповнення державного бюджету, тому що вона створює можливості для виконання економічної ролі держави. У свою чергу оподаткування завжди буде відкритою соціально-економічною проблемою, оскільки воно застосовується всесвітньо, а також одночасно покладає зобов'язання на усіх платників податків.

Податок на додану вартість є непрямим податком, який охоплює широку базу оподаткування і є провідним непрямим податком в Україні за доходами. Цей податок введений у 170 країнах світу, як у прогресивних, так і у країнах, що розвиваються. Таке поширення неодмінно призводить до виникнення різних варіацій та методик його застосування у податкових системах світу, що породжує питання про ефективність різних рішень у цих системах.

Незалежно від виду, розміру, форми власності та інших факторів, підприємствам, як правило, необхідно співпрацювати з державними податковими органами для забезпечення повної узгодженості та координації дій. Тому спостереження за функціонуванням податку на додану вартість на прикладі вітчизняного підприємства дозволить оцінити ефективність обліку розрахунків з бюджетом і оцінити використані методи їх контролю.

Належне ведення обліку розрахунків з бюджетом та дотримання податкового законодавства є необхідним для запобігання податковим ризикам та забезпечення фінансової стабільності підприємства. Ретельний контроль розрахунків з податку на додану вартість включає перевірку правильності визначення об'єкта оподаткування згідно з вимогами податкового законодавства, а також оцінку правильності нарахування податку та його своєчасної сплати до бюджету. Для цього використовуються різні методи контролю, такі як аналіз фінансової звітності, перевірка первинних документів, проведення податкових аудитів та інші контрольні процедури.

Організація контролю розрахунків з податку на додану вартість на підприємстві вимагає створення ефективної системи внутрішнього контролю. Це включає розробку та впровадження відповідних політик і процедур, а також надання необхідного навчання та підтримки персоналу. Крім того, важливо встановити чіткі відповідальності та розподіл завдань між співробітниками, що займаються розрахунками з податку на додану вартість, забезпечити достовірність та цілісність фінансової та податкової звітності, а також здійснювати регулярний моніторинг та оцінку ефективності системи контролю.

Мета дослідження узагальнення теоретико-методичних положень, а також розробка практичних заходів та рекомендацій щодо удосконалення обліку і контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на підприємстві.

Завдання дослідження

- Дослідити економічну сутність податку на додану вартість, його фіскальну роль, законодавчо-нормативне забезпечення;
- Дослідити механізм справляння податку на додану вартість, зокрема проаналізувати процес його обчислення та звітності для платників;

- Провести огляд світового досвіду оподаткування податку на додану вартість;
- Здійснити аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства КП «Теплопостачання міста Одеси»;
- Обстежити теоретико-методичні аспекти обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на підприємстві;
- Розробити заходи щодо удосконалення фінансово-економічної діяльності КП «Теплопостачання міста Одеси»;
- Дослідити теоретико-методичні аспекти контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість;
- Надати критичний аналіз організації ведення контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на досліджуваному підприємстві;
- Запропонувати шляхи удосконалення облікового та контрольного забезпечення розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на підприємстві.

Об'єкт дослідження процеси обліку та контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість. Дослідження обліку податку на додану вартість проведено на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси».

Предмет дослідження аспекти обліку і контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість.

Методи дослідження У процесі дослідження використовувалися різноманітні наукові методи, зокрема методи синтезу, аналізу, індукції та дедукції. Для отримання об'єктивних результатів було застосовано метод порівняння статистичних даних для аналізу фінансової звітності досліджуваного підприємства.

Інформаційна база дослідження Інформаційна база кваліфікаційної роботи складається з джерел, які містять статистичні дані та наукові дослідження, які проводилися вченими в Україні та за кордоном, а також за допомогою інтернет-ресурсів. Використана інформація з нормативно-правових документів, що регулюють діяльність в галузі, даних поточного бухгалтерського обліку, податкової та фінансової звітності КП «Теплопостачання міста Одеси» за 2021 рік.

Публікації та апробація результатів дослідження За результатами дослідження прийнято участь у студентській конференції та опубліковано тези: Давидов Д. А., Самострол С. До питання внутрішнього контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість. Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації : зб. матеріалів ІХ Міжнародної студентської науково-практичної інтернет-конференції, імені професора Л. М. Крамаровського, 20 квітня 2023 р. Одеса : ОНЕУ, 2023. 215с.

Структура та обсяг роботи Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (28 найменувань) та 10 додатків. Загальний обсяг роботи становить 85 сторінок. Основний зміст викладено на 61 сторінках. Робота містить 8 таблиць і 6 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні засади обліку податку на додану вартість*» розглянуто економічну сутність, законодавчо-нормативне забезпечення, фіскальна

роль механізми та особливості справляння, бюджетного відшкодування, світовий досвід оподаткування податку на додану вартість.

У другому розділі «*Практичні аспекти обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на підприємстві*» проаналізовано фінансово-економічну характеристику, та запропоновано напрямки удосконалення фінансово-економічної діяльності, наведено стан обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на підприємстві КП «Теплопостачання міста Одеси».

У третьому розділі «*Удосконалення контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на підприємстві*» розглянуто теоретико-методичні аспекти контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість, наведено стан контрольних заходів розрахунків з бюджетом, та запропоновано напрямки удосконалення облікового забезпечення розрахунків з бюджетом і контролю за податком на додану вартість на досліджуваному підприємстві.

ВИСНОВКИ

У ході проведеного дослідження було здійснено обстеження теоретико-методичних аспектів обліку розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість, механізм справляння податку процес його обчислення та звітності для платників. Також був проведений огляд світового досвіду оподаткування податку на додану вартість.

Податок на додану вартість, за економічним змістом, це податок що сплачується на кожному етапі виробництва товарів або надання послуг, і в кінцевому результаті перекладається на кінцевого споживача. ПДВ виконує різноманітні функції, які можна умовно поділити на: регулюючі, розподільчі, соціальні та стимулюючі.

Зміни в законодавстві, поява нових вимог та процедур створюють необхідність постійного оновлення знань і уваги до деталей при веденні обліку ПДВ. Звітність з ПДВ вимагає точності, врахування всіх необхідних даних і є важливим етапом фінансового обліку для підприємства. Враховуючи цю ситуацію, важливо мати належну кваліфікацію та актуальні знання в галузі обліку та оподаткування, щоб забезпечити точність і відповідність звітності з ПДВ вимогам законодавства.

Податок на додану вартість в Україні є значним джерелом доходів для державного бюджету, відіграючи стабільну роль і забезпечуючи майже половину податкових надходжень. Це свідчить про важливість і значущість ПДВ як інструменту фінансової стійкості держави. Враховуючи його високий внесок у доходи бюджету, важливо забезпечувати ефективне і економічно обґрунтоване встановлення та збирання податку на додану вартість для забезпечення фінансової стабільності країни. Перевірка й контроль правильного нарахування та своєчасної сплати ПДВ стають ключовими завданнями для державної фіскальної служби з метою забезпечення справедливості та ефективності податкової системи.

Широке поширення податку на додану вартість у всьому світі свідчить про його життєздатність і відповідність ринковій економіці. Цей податок визначається багатьма факторами, включаючи політичні та економічні аспекти. У кожній країні існує унікальна податкова система, яка відрізняється від систем інших країн.

Податкові системи враховують особливості економічного, соціального та політичного контексту кожної окремої країни. Ці відмінності проявляються у різних аспектах податкової системи, таких як різновиди податків, рівні оподаткування, правила та процедури їх сплати та адміністрування.

В світі накопичується значний досвід щодо функціонування ПДВ, що стимулює проведення реформ та сприяє появі нових прецедентів і особливостей для його вдосконалення. Сучасні тенденції включають цифрову трансформацію систем ПДВ, зокрема впровадження онлайн-платформ для подання декларацій і здійснення платежів з ПДВ, що сприятиме підвищенню ефективності і зниженню витрат на податковий облік як для платників податків, так і для податкових органів. Висновок полягає в тому, що ПДВ є важливим інструментом оподаткування, який адаптується до змін у глобальній економіці, і його розвиток у напрямку цифрових технологій сприятиме більш ефективному функціонуванню і забезпеченню точності обліку податків.

Було проведено аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства КП «Теплопостачання міста Одеси», що дозволило отримати уявлення про його поточний стан. Наведено напрямки удосконалення фінансово-економічної діяльності. Крім того, був проведений критичний аналіз податкової звітності, організації ведення обліку та контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість на досліджуваному підприємстві.

У результаті проведеного дослідження встановлено, що досліджуване комунальне підприємство діє в рамках загальної системи оподаткування. Воно виконує свою діяльність на комерційних засадах, приймаючи на себе комерційний ризик, і має статус великого платника податків згідно з реєстром. Варто відзначити, що підприємство не є неприбутковою організацією, але отримує бюджетні кошти і перебуває у зведеному переліку природних монополій.

За результатами проведеного дослідження фінансового стану підприємства КП «Теплопостачання міста Одеси» можна зробити наступні висновки. Одним з ключових факторів, що визначає діяльність підприємства, є постійне розширення його обсягів з метою забезпечення потреб міста та модернізації системи міського теплопостачання. Аналіз фінансового стану підприємства показав його нестабільність, хоча спостерігається певна покращення ситуації. Ліквідність підприємства залишається на низькому рівні, а оборотні активи не забезпечують достатніх ресурсів для покриття поточних зобов'язань. Також слід зазначити, що значною частиною пасивів підприємства є позиковий капітал.

Для поліпшення фінансового стану і забезпечення стабільності рекомендується ретельно аналізувати та управляти ліквідністю, шукати додаткові джерела фінансування та вдосконалювати стратегію управління активами та пасивами. Але зважаючи на монопольний статус підприємства і часткове фінансування з бюджету описані вище проблеми є менш визначеними. Отже, на даний момент на комунальному підприємстві накопичено багато проблем, які ставлять під загрозу можливість його сталого функціонування. Одною з них є збитковість підприємства внаслідок невідповідності діючих тарифів на послуги з теплопостачання.

У роботі було розглянуто теоретико-методичні аспекти контролю розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість. Контроль за податком на додану вартість

забезпечує повноту та точність розрахунків, своєчасну сплату податків, сприяє підвищенню податкової дисципліни і зменшенню ризиків податкових втрат. Це, в свою чергу, дозволяє підприємству зберегти кошти для ведення виробничої діяльності.

На основі отриманих результатів дослідження стану обліку розрахунків та контрольних заходів за податком на додану вартість на досліджуваному підприємстві, було запропоновані шляхи удосконалення облікового та контрольного забезпечення розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість.

Використання касового методу потребує удосконалення відображення у фінансовій звітності. Облік з касовим призводить до збереження сум податкового зобов'язання та податкового кредиту на підрахунках 643 та 644 до закриття розрахунків з контрагентами та їх подальшого перерахування на підрахунок 641. Однак, в фінансовому звіті, зокрема у звіті про фінансовий стан, ці суми відображаються на статтях 1190 та 1690, залежно від дебету або кредиту рахунків. Однак, ці статті не можна використовувати для коректного відображення податкового зобов'язання та податкового кредиту, які ще не нараховані, оскільки на них відображаються інші облікові показники. Це призводить до збільшення валюти балансу підприємства, наприклад, у випадку досліджуваного підприємства.

У процесі контролю розрахунків з податку на додану вартість у КП «Теплопостачання міста Одеси» виявлено недоліки, пов'язані з тим, що бухгалтерія, яка має причетність до створення контрольних операцій, сама здійснює їх контроль у формі самоконтролю. Що може створювати конфлікт інтересів та небажану необ'єктивність. Для забезпечення ефективного контролю пропонується залучення незалежного контрольного відділу або особи, яка виконає контрольні функції.

У контексті обліку податку на додану вартість, у наказі про бухгалтерську політику КП «Теплопостачання міста Одеси» виявлено недоліки, пов'язані з недостатньою інформацією щодо обліку ПДВ. Це може призводити до проблем у веденні обліку податкових операцій та відображенні ПДВ у фінансовій звітності. Для вирішення цієї проблеми запропоновано внести зміни до наказу про бухгалтерську політику, щоб уточнити процедуру обліку ПДВ.